

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Ciitorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM
— serviciul export-import presă — Calea Griviței
nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — București.

Bogăția limbii române

Bogăția expresivă a limbii române ține atât de specificul spiritual al acestui popor neoromanic, cât și de împrejurările istorice ale dezvoltării lui, de vecinătățile care i-au putut oferi uneori elemente de nuanțare a vorbirii sale pitorești, pornită, cum se știe, din străfundurile istorice ale latinității orientale. Acum un deceniu renumitul savant suedez Alf Lombard a surprins pe francezi la Simpozionul nostru de limbă română de la Sorbona (2 III 1966) prin afirmația că limba română are o sinonimie mai bogată, mai expresivă de cât franceza și italiana, deoarece la fondul latin străvechi, păstrat în limbă, s-au adăugat mereu cuvinte și expresii din circuitul balcanic și oriental, din limbile slave, greacă, turcă, maghiară, peste care apoi au venit în număr copleșitor termenii civilizației noi, occidentale, cuvinte neoromane, mai ales de sursă franceză și italiană, care au reromanizat „limba veche și-nțeleaptă” și i-au dat un spor de putere și frumusețe, — cum se poate vedea în fiecă aliaj de vechime și nouitate a sintezelor stilistice din creația literară modernă. Arghezi definește astfel rolul operei în distilarea imaginilor, în regenerarea cuvintelor prin așezarea lor în vecinătăți capabile să le fortifice substanța expresivă: „Limba tinde la calipuri, — scriitorul e chemat să le sfărîme, să dea cuvintelor orientările sale, să le dozeze cu fantezie, să ciopească din nou calapoadele, după pasul cugetării lui.” Se observă în acest îndemn artistic că stratificările istorice ale limbii oferă autorului sinonime expresive care colorează nuanțele gândirii și fac fraza bogată în imagini; termenii vechi și noi concură la conturul viziunii, dându-i relief, culoare și însuflețire: calip (calup) e cuvînt vechi, popular, frecvent în Moldova, de origine turcă, sinonim cu calapod, grecesc, popular și el (Muntenia), — ambele concurate azi de cuvîntul „tipar”; iar ciopli are drept variantă pe cizela, fazona sau mai simplu: tăia. Apoi în textul citat, finalul alternează neologismele cu fondul străvechi, latin al limbii: a doza cu fantezie (cuvintele), după pasul cugetării, — imagine excelentă, compusă din elemente de vechime și nouitate, ilustrînd pe un spațiu atât de redus pitorescul, policromia vocabularului nostru, — cel mai bogat în resurse expresive, în sinonime, după spaniolă, cum spunea acum aproape un secol Săineanu, iar acum savantul suedez Alf Lombard: „Foarte bogată în sinonime și mai ales în sinonime aproximative, bogăție datorită în parte pătrunderii cuvintelor împrumutate, — limba română prezintă pentru lexicograf anumite ușurințe pe care nu le oferă franceza.” — Și îndată putem ilustra acest adevăr cu o trimitere la marele nostru savant, lingvist și scriitor în același timp, Hașdeu care scria în Prefața la marele său dicționar tezaur al limbii, Etymologicum Magnum Romaniae — acum retipărit în trei volume mari: „Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însușire care trebuie să fie mîndria fiecărnui popor: voinicie, vitejie, bravură și eroism?”

Această cristalizare a noțiunilor în cuvinte, cu aceste resurse de expresivitate originală, ușurînd creația literară prin jocul unor echivalențe, a unor sinonime de nuanțe, ne-a determinat acum trei ani să alcătuim primul nostru Dicționar de sinonime în care se vede pe fiecare pagină concurența straturilor istorice: latinisme, un anumit număr de slavonisme, grecisme, turcisme, maghiarisme, iar acum un mare număr de neologisme romanice, frecvente în limbă, care apropie tot

mai mult limba română de celelalte limbi romanice occidentale. Căci o propoziție ca: „Vecinul meu, atît de activ, și-a cunstruit anul acesta un apartament elegant” se exprimă în toate limbile romanice, — în franceză, italiană, spaniolă —, cu aceleași cuvinte (latine și romanice); iar limba noastră are pentru construi numeroase sinonime: a face, a clădi, a edifica, a amenaja.

Conștiința acestei bogății expresive înfinite a limbii l-a îndemnat pe Sadoveanu să spună în ultima lui conferință academică (1955), adresîndu-se tinerilor autori: „Tindeți către un vocabular și un stil care să puie în valoare tot ce e frumos, precis și simplu în limba noastră.” Dr. Gh. Bulgăr

Despre Ortodoxie

În cuvîntările Sale, Mîntuitorul Iisus Hristos pune accentul pe păstrarea autentică a învățăturii revelate în Sfînta Evanghelie, avertizînd că „cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, și va învăța așa, foarte mic se va numi în împărăția cerurilor, iar cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în împărăția cerurilor” (Matei 5, 19). De aceea Sf. Apostol Ioan preciza că „din plînatatea Lui (Hristos) noi toți am luat și har peste har” (Ioan 1, 16), întru vestirea Evangheliei mîntuitoare, căci Mîntuitorul Iisus Hristos a arătat „adevărata și dreapta mîrire religioasă”.

Folosind deci cuvîntul Mîntuitorului despre „mîrire”, precum și al Sf. Apostol Pavel despre „dreapta sau corecta” urmare a Sfîntei Evanghelii (Gal. 2, 14 și II Tim. 2, 15), Părinții și scriitorii bisericești din secolul al II-lea, ca Sf. Iustin Martirul, Sf. Irineu de Lugdun, istoricul Hegesip și apoi teologul Origen de la Alexandria, din secolul al III-lea, au pus în folosire împotriva „abaterilor” de la învățătura Sf. Evanghelii cuvîntul „ortodox”. Acesta se compune din două cuvinte grecești: „orthós” = adevărat, drept, corect și din „doxa” pentru mîrire, deci ca „dreaptă mîrire”. Apoi teologul latin Tertullian de la Cartagine a transpus, spre finea secolului al II-lea, termenul grecesc de „orthodoxos” în cel latinesc „orthodoxus” și astfel în întreaga Biserică creștină primară s-a încetățenit acest cuvînt. Era folosit în mai multe forme, ca substantivul „Ortodoxia”, ca adjectivul și adverbul „ortodox” și ca verbul „a înortodoxi”.

De aceea Părinții bisericești din secolele următoare, participînd și la sinoadele ecumenice, adică întruniri de zeci și sute de episcopi, au stăruit către „ereticii” vremii, care se abăteau de la „dreapta mîrire”, să precizeze conținutul și sensul Ortodoxiei. Astfel s-au ținut „sinoade ortodoxe”, de către „episcopi ortodocși”, pentru apărarea „credinței ortodoxe” și a „vestirii ortodoxe” a „religiei ortodoxe” și cei care aveau la dogmele formulate de aceste sinoade ecumenice erau numiți „ortodocși”. În acest sens au stăruit Sf. Părinți Atanasie cel Mare, Vasile cel Mare, Grigore din Nazianz, Ilarie din Pictaviu, Grigore de Nissa, Ambrosiu din Mediolan și mulți alții din Răsărit și Apus, în secolul al IV-lea.

Ca expresie a acestei Ortodoxii a devenit Simbolul de credință, formulat la primele două sinoade

ecumenice, de la Niceea din 325 și Constantinopol din 381, care apoi din secolul al VI-lea a fost rostit la orice Sf. Liturghie, ca pază a credinței. Apoi sinoadele ecumenice de la Efes din 431 și de la Chalcedon din 451 au precizat categoric că nimănui nu-i este îngăduit să schimbe, să adauge sau să omită ceva din acest Simbol de credință, sub pedeapsa condamnării de erezie.

Și pentru că Biserica Mîntuitorului Iisus Hristos era păzitoarea „dreptei mîrimi” religioase, cuprinsă în Sfînta Evanghelie, la sinodul al IV-lea ecumenic de la Chalcedon din 451 s-a precizat că Biserica Mîntuitorului se numește „Biserică Ortodoxă”; era hotărîrea celor aproape 630 de episcopi prezenți la sinod. Apoi pentru că răspîndirea ei avea caracter universalist, i s-a atribuit și calificativul de „catolică”, după expresia Fer. Augustin, care s-a folosit de precizările Sf. Ignațiu al Antiohiei.

Fînd folosit îndeobște, cuvîntul „ortodox” a cuprins toate cele cinci patriarhii: din Ierusalim, Roma, Constantinopol, Alexandria, Antiohia și bisericile locale din Cipru, Armenia, Gruzia, Persia și India, apoi și în Etiopia. Pentru acest motiv a fost nevoie și de o definiție asupra „Ortodoxiei”. Primul care a încercat să o precizeze a fost ultimul părinte bisericesc latin, Isidor din Sevilla (—636), care afirma astfel: „Ortodox este a crede drept și, crezînd așa, a trăi drept.” Prin aceasta el definea trînicia Ortodoxiei, dar nu explica de fapt în ce constă acest „drept ortodox”. Abia mai tîrziu, ultimul Părinte bisericesc grec, Sf. Ioan Damaschinul (—749), a dat cea mai deplină și precisă definiție, în lucrarea sa: Expunere precisă a credinței ortodoxe, numită în prescurtare „Acrivia”, în modul următor: „Ortodoxia cuprinde în sine grija dumnezeiască de a se împlini în lume viața și învățătura Mîntuitorului Iisus Hristos cel întrupat”, adică: Ortodoxia este garantată de harul Sf. Treimi că vestește și promovează „adevărata mîrire religioasă”, revelată de Mîntuitorul. Apoi sinodul al VII-lea de la Niceea din 787, a confirmat ortodoxia Acriviei Sf. Ioan Damaschinul, ca cea mai deplină expunere dogmatică creștină.

Cînd Sf. Constantin și Metodie au inaugurat scrisul cirilic slavon bisericesc în 855, cu binecuvîntarea patriarhului ecumenic Fotie din 862 și 882, cuvîntul ortodox a fost tradus în slavonește ca „Pravoslavie”.

(Continuare în pag. 4)

Credinciosul creștin - împlinitor al legii (II)

Sînt unii credincioși creștini care se ridică împotriva învățăturii ortodoxe despre stat. Astfel, ei susțin că Sfînta Scriptură ar învăța că statul și autoritățile de stat ar fi unelte ale lui Antihrist. De aceea, ele nu trebuie să fie recunoscute. Din contră, ele trebuie să dispară și nicidecum să fie recunoscute și respectate. De asemenea, susțin că autoritățile de stat ar fi elemente negative care provoacă și întrețin dizcordia și vrăjmășia dintre oameni și popoare. Ba, mai mult: ele ar provoca războaie sîngeroase.

Cei ce susțin astfel de învățături despre autoritățile de stat se supun numai de frică sau de silă autorităților de stat. Unii dintre ei nu vor să depună jurămîntul la înrolarea în armată, alții — sprijinindu-se pe cele indicate la Matei 5, 39 — refuză să pună mîna pe armă și — deci — să facă serviciul militar pe motivul c-ar fi incompatibil cu datoria iubirii față de aproapele.

În cele ce urmează, vom arăta că aceste învățături și practici sînt în contradicție cu spiritul și litera Sfîntei Scripturi.

Sf. Apostol Pavel (Rom. 13, 1—5), cît și Sf. Apostol Petru (I Petru 2, 13—15), sînt la unison în a sublinia că statele trebuie respectate, întrucît reprezintă și întrețin ordinea, asigură progresul și binele comun. Ordinea este de la Dumnezeu, iar cei ce reprezintă ordinea și o susțin reprezintă ceva de la Dumnezeu. De aceea, supunerea față de ele este „din voia lui Dumnezeu”. Prin urmare, cei doi Sf. Apostoli cer o atitudine de *supunere* față de autoritățile de stat.

Cît privește în special serviciul militar, din Sfînta Scriptură rezultă limpede că nu s-a cerut desființarea lui. Dovadă grăitoare și concludentă — în acest sens — este faptul că Sf. Ioan Botezătorul — în fața soldaților care au venit să-l întrebe zicînd: „Dar noi ce să facem?” — a dat următorul răspuns: „Să nu asupriți pe nimeni, nici să învinuiți pe nedrept și să fiți mulțumiți cu solda voastră” (Luca 3, 14). Ori, de aici rezultă clar și categoric atitudinea neechivocă a Sf. Ioan Botezătorul: El nu le cere ostașilor să părăsească slujba de ostași și să ocupe un alt serviciu, ci le cere numai să fie corecți în exercitarea acestei slujbe. Ceea ce însemnează că serviciul militar îndeplinit corect este admis.

Semnificativ, grăitor și concludent este și modul în care Mîntuitorul s-a purtat față de sutașul din Capernaum. Cînd acesta l-a rugat să-i vindece sluga, Mîntuitorul nu i-a condiționat împlinirea acestei rugămînti de părăsirea slujbei de ostași, ci numai de credința lui (Matei 8, 5—13; Luca 7, 1—10). De asemenea, nu este mai puțin semnificativ, grăitor și concludent faptul că cel dintîi păgîn încreștinat a fost un ostaș, și anume sutașul Corneliu, ofițer în Cohorta „Italica” din Cezareea Palestinei (F. Ap. 10). Ori, nu poate fi lipsit de semnificație și importanță acest fapt, al încreștinării unui ostaș.

Dacă serviciul militar este admis, atunci rezultă că este admis și războiul de apărare. Căci armata are tocmai rostul de a asigura existența statului mai ales față de dușmanii din afară. Ea este mijlocul de apărare a unui stat. Dacă — așa cum am văzut — Sfînta Scriptură admite existența statului și a armatei; dacă Sfînta Scriptură cere ascultare și supunere față de stat, atunci rezultă că aceeași Sfîntă Scriptură admite și dreptul statului de a se apăra, deci încuviințează războiul drept de apărare. Ori, prin aceasta Sfînta Scriptură admite și datoria cetățenilor de a contribui la apărarea statului, datoria de a participa la războiul just de apărare a Patriei.

Desigur, războiul constituie o anomalie în viața morală și este un principiu condamnat. Dar, cu toate acestea, Sfînta Scriptură nu interzice nicăieri și nici nu condamnă războiul în chip absolut. Căci există un fel de război care corespunde — în ordinea colectivității — cu justa apărare sau cu legitima apărare în ordinea individuală!

Omul are dreptul și datoria de a-și apăra viața morală și pe cea a semenilor împotriva oricărei violențe și a oricărui atac nedrept ce-l amenință. Într-o astfel de situație, insul este dator să se apere și să caute — prin orice mijloc — să facă inofensiv pe atacător în acțiunea lui criminală.

Respingerea aceasta a atacului nedrept se numește *legitimă apărare*. Aceasta nu este în contradicție cu dreptatea și dragostea față de aproapele. Pentru că în cazul atacului nedrept, datoria față de viața noastră proprie vine în conflict cu datoria noastră de a respecta viața semenilor. Ori, în

acest conflict trebuie să prefere viața proprie; acesta din două motive: 1. viața celui ce atacă pe nedrept nu trebuie să fie socotită mai de preț decît viața noastră proprie. 2. Cel ce atentează la viața străină nu are dreptul să se aștepte din partea altora la un respect mai mare față de viața sa proprie. În plus, cel ce se apără nu se apără numai pe sine însuși, ci apără — totodată — ordinea de drept care este călcată în picioare de cel ce atacă. În felul acesta, apărarea propriei vieți devine o apărare a societății și o slujire adusă siguranței publice (Cf. Andrutsos Hristu: Sistem de Morală Traducere din grecește de Dr. Ioan Lancrăjan și Prof. Ermis Mudopoulos. Sibiu, (1947, p. 178 sq:).

Teza unora că legitima apărare ar fi incompatibilă cu porunca iubirii creștine și mai ales cu locurile de la Matei 5, 39—42 și I Cor. 6, 7, — este neîntemeiată, pentru că în spiritul creștinismului viața personală este unul din cele mai mari daruri de la Dumnezeu; ca atare, apărarea ei se impune. Pe de altă parte, premisa necesară a iubirii este dreptatea cu manifestarea ei implicită: ordinea dreptului, fără de care nu poate exista și propăși societatea.

Războiul just de apărare este — în fond — același lucru cu legitima apărare, dar transpusă

pe plan colectiv. Obiecțiunile celor ce se ridică împotriva participării cetățenilor la războaie provin din faptul că nu cunosc exact respectivele locuri scripturistice și nici ființa naturală și morală a statului.

De fapt, există și războaie drepte, de apărare pentru lucrurile cele mai sfinte, în frunte cu Patria. Atunci cînd viața și libertatea Patriei sînt atacate în chip forțat și în chip nedrept, toți cetățenii sînt datori s-o apere chiar cu prețul jertfei supreme! De aceea, cei ce refuză să participe la un astfel de război — fie din cauza că se leagă morții de litera unei porunci biblice, fie că umblă cu calcule egoiste — calcă datoria iubirii față de aproapele. Ca atare, ei nu procedează în sens creștin! De aceea, Sfînta Scriptură nu condamnă războiul drept de apărare, iar Biserica nu consideră ca ucigași pe cei ce luptă într-un astfel de război.

Cu toate acestea, credinciosul creștin este dator să se facă — în primul rînd — plinitor al poruncii: „Căutați pacea cu toată lumea!” (Evr. 12, 14). Căci prima necesitate și primul imperativ este a *lupta pentru pace*! Pacea este cea mai nobilă năzuință a lumii de azi și supremul imperativ al vremii noastre! Astăzi, cînd Patria noastră — de la un capăt pînă la celălalt al ei — este puternic stăpînită de elanul făuririi unei vieți de prosperitate, de civilizație și de afirmare superioară, atît pe plan intern, cît și pe plan extern, pentru noi Pacea și conviețuirea frățască a oamenilor sînt idealul suprem pentru care înțelegem să facem totul!

Pr. prof. Corneliu Sirbu

Ucenicii Domnului Hristos

Din dumnezeiasca Evanghelie știm că Mîntuitorul Iisus Hristos și-a ales întîi 12, apoi 70 de ucenici și că El a avut, pe lîngă aceștia, încă și alți ucenici. Știm de asemenea că nu toți ucenicii Mîntuitorului i-au rămas credincioși pînă la urmă, ci unii dintre ei l-au părăsit. Astfel, din Sfînta Evanghelie de la Ioan aflăm că odată, pe cînd Domnul a rostit unele învățături mai greu de înțeles, „mulți dintre ucenicii lui au zis: Grea este această vorbă, cine poate s-o asculte? (Ioan 6, 60) și că „de atunci mulți dintre ucenicii Săi s-au dat înapoi și nu mai umblau cu El” (Ioan 6, 66). Cu acel prilej, Domnul i-a întrebat pe ucenicii care i-au rămas credincioși: „Nu vreți și voi să vă duceți?” (Ioan 6, 67). Răspunzînd la acea întrebare, Simon Petru a zis: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice. Și noi am crezut și am cunoscut că tu ești Sfîntul lui Dumnezeu” (Ioan 6, 68—69).

Încredințarea că Domnul Hristos are „cuvintele vieții celei veșnice” a fost pentru apostolii Mîntuitorului unul dintre cele mai de seamă temeiuri ale uceniciei lor. Ei știau că învățătorul lor este „Sfîntul lui Dumnezeu” și că cuvîntul Lui este cuvînt dător de viață. „Tu ai cuvintele vieții celei veșnice”; „Tu ești Sfîntul lui Dumnezeu” sînt adevărate mărturisiri de ucenic, sînt temeiuri de ucenicie.

Începutul uceniciei Sf. Ap. Petru de pildă — așa cum ne este înfățișat în pericopa cu pescuirea minunată (Luca 5, 1—11) — stă sub semnul încredințării că Domnul Hristos este învățătorul ce trebuie ascultat și cuvîntul Său este cuvînt ce trebuie împlinit. „Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nu am prins nimic, dar pentru cuvîntul tău voi lăsa mreaja în jos” (Luca 5, 5) — sînt cuvinte în care se vedește conștiința unui ucenic plin de respect față de învățătorul său și cinstitor al îndrumărilor pe care le dă el.

Cînd Simon Petru a zis către Domnul: „Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și n-am prins nimic, dar pentru cuvîntul tău arunc mreaja în mare” și cînd, după aceea, a aruncat mreajile ca să pescuiască pentru că așa dorea Învățătorul său, el s-a dovedit a fi ascultător credincios și ucenic al Mîntuitorului.

Cît de mult ține Domnul Hristos ca ucenicii Săi să se lase îndrumați și modelați de El înțelegem din istorisirea spălării picioarelor (Ioan 13, 3—16). În cuprinsul acestei istorisiri se spune, între altele, că mergînd Domnul la Simon Petru și vrînd să-i spele picioarele, acesta nu voia să-l lase pe Învățătorul său să-i spele picioarele, ci a zis: „Doamne, tu să-mi speli mie picioarele?” (Ioan 13, 6). Drept răspuns, Domnul Hristos i-a zis lui Petru: „Ceea ce fac tu nu înțelegi acum, dar vei înțelege după aceasta” (Ioan 13, 7). Rămînînd pe mai departe pe lîngă gîndul că nu poate primi ca Învățătorul să-i spele picioarele,

Petru a zis: „Nu, niciodată nu-mi vei spăla picioarele” (Ioan 13, 8). Abia cînd a auzit de la Mîntuitorul: „Dacă nu te voi spăla, nu ai parte cu mine” (Ioan 13, 8), Petru a spus: „Doamne, nu numai picioarele mele, ci și mîinile și capul” (Ioan 13, 9).

În cele ce le-am amintit din istorisirea spălării picioarelor, rezultă că Domnul Hristos vrea ca ucenicii Săi să-i fie supuși întru toate, să primească cuvîntul Său — chiar și atunci cînd acesta ar fi mai presus de înțelegerea lor — și să se lase modelați de El întru toate, încredințați fiind că, pe măsura împlinirii rostului lor de ucenici, vor putea ajunge să înțeleagă și cele ce nu le înțeleg la început.

Către iudeii care crezuseră în El, Iisus a zis: „De rămîneți în cuvîntul meu sînteți cu adevărat ucenicii mei; și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi” (Ioan 8, 31—32). Iudeii care crezuseră în Mîntuitorul trebuia să știe că nu-i destul numai să creadă în El și să primească cuvîntul Lui ca adevărat, ci, pentru a putea fi ucenici ai Lui, pentru a putea cunoaște adevărul și a ajunge la adevărata libertate, ei trebuie să fie împlinitori ai cuvîntului dumnezeiesc, să rămîna în cuvîntul Învățătorului lor.

Libertatea la care se ajunge prin împlinirea cuvîntului lui Dumnezeu, libertate ce își are izvorul în cunoașterea adevărului este libertatea pe care o au cei curățiți de patimi.

Într-un înțeles mai larg deci, ucenici ai Mîntuitorului sînt acei credincioși care rămîn în cuvîntul Lui, cunosc adevărul și sînt liberi, adică sînt mai presus de răutate, s-au ridicat deasupra piedicilor ce stau în calea îmbunătățirii sufletești. Cu o astfel de așezare sufletească, ei sînt în stare de virtutea dragostei, care este și ea un semn al uceniciei față de Domnul Hristos, de vreme ce zice Mîntuitorul nostru: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii mei, dacă veți avea iubire unii către alții” (Ioan 13, 35).

Ascultători credincioși ai Mîntuitorului, ucenicii au fost împlinitori ai cuvîntului Lui, cunosători ai adevărului, liberi și plini de dragoste, de aceea ei s-au învrednicit să vadă mărirea Învățătorului lor (Ioan 2, 11; 1, 14), s-au uimit de mărirea Lui (Ioan 20, 28).

Adevărații ucenici ai Mîntuitorului, cei care au urmat Lui pînă în sfîrșit, sînt un model de ucenicie pentru toți creștinii, din toate locurile și din toate vremurile, căci toți creștinii sînt chemați la ucenicie, toți creștinii trebuie să fie ucenici ai Mîntuitorului. Dacă ne gîndim că în cartea Faptelor Sfinților Apostoli cuvîntul „creștin” și cuvîntul „ucenic” au același înțeles și că în acea carte mai ales cuvîntul „ucenic” este întrebuintat pentru a arăta însușirea de creștin, ne dăm seama că nu poate fi cineva al lui Hristos, adică creștin,

(Continuare în pag. 4)

Preotul Radu Șapcă

luptător pentru libertate și dreptate socială

La centenarul morții sale (1876 — 1976)

La 3 iulie 1976 s-a împlinit un veac de la moartea preotului Radu Șapcă, vrednic slujitor al Bisericii strămoșești, din satul Celei, lângă Islaz, jud. Teleorman.

Preotul Șapcă a trăit, a lucrat și a luptat pentru cauza națională în iureșul revoluției din 1848, care a cuprins în flăcări toată Europa, începând cu Franța, în care flutura, fascinantă, în acel timp, idealurile umanitare, din 1789, libertate, frățietate și egalitate pentru toți oamenii.

Aceste idealuri au fost îmbrățișate de poporul nostru de pe întreg cuprinsul Daciei de odinioară pentru că suferințele și iobăgia erau aici foarte vechi, iar setea de eliberarea națională, de egalitate și echitate social-politică au ajuns la culme.

În Țara Românească, idealurile umanitare — amintite — au avut mai mulți sorți de izbândă decât în Moldova și Transilvania. În fruntea

revoluționarilor din Țara Românească se aflau intelectuali entuziaști și încercați ca I. H. Rădulescu, C. A. Rosetti, Șt. Golescu, N. Bălcescu, I. Brătianu, generalul Gh. Magheru, Ch. Tell etc. Aceștia toți făceau parte din organizația revoluționară „Dreptate și Frăție”, în sânul căreia se aflau și țărani vrednici, preoți, între care era și preotul Radu Șapcă din Celei.

Spirit luminat, înzestrat cu minte ageră și voință tenace, preotul Radu Șapcă ardea de dragoste pentru binele și fericirea obștei celei mari a poporului, din sânul căreia era născut și cu care își împărțea amarul.

Citise mult și era la curent cu frământările și idealurile secolului său, care agitau bătrâna Europă, istovită de asuprirea și nedreptăți milenare. Pentru calitățile spiritului său de militant activ și temerar, fruntașii revoluționari îl pre-

țuiesc în mod deosebit și-l iau colaboratorilor lor. În ipostaza aceasta, preotul Șapcă este la înălțimea așteptărilor.

În 9/21 iunie 1848, îl găsim în fruntea poporului strâns în număr mare din satele din jur, la Islaz, chemat să-și hotărască prin luptă o soartă mai bună.

Adunarea maselor revoluționare s-a deschis sub cerul liber printr-o slujbă religioasă, oficiată de un sobor de preoți în frunte cu vrednicul preot Radu Șapcă. Pe masă se afla Sf. Evanghelie, Sf. Cruce, două sfeșnice cu luminări aprinse, un vas cu aghiasmă și busuiocul românesc.

După aceasta, în fața conducătorilor revoluției și a maselor populare, s-a citit Proclamația de la Islaz, care exprimă voința umanitară a românilor „să avem o patrie tare”, „să fim uniți ca frații” prin dragoste, să avem toți drepturi civile și politice, egale, mai ales cei săraci, sătenii și plugarii care au purtat jugul țării prin munca lor. Proclamația mai cerea împroprietărirea țăranilor, desființarea rangurilor sociale, abolirea bătăii și a pedepsei cu moartea, dreptul tuturor la școală și cultură.

Apoi, adunarea a ales un guvern provizoriu în care Radu Șapcă a fost propus, ca și ceilalți fruntași: I. H. Rădulescu, Cristian Tell, Șt. Golescu, Gh. Magheru ș.a. După ce guvernul a depus jurământul pe noua Constituție, preotul Radu Șapcă a rostit o predică inspirată, deosebit de impresionantă, prin care luminatul preot revoluționar rămâne vrednic de pomenit și cinstit din neam în neam.

Predica sa, profund gândită și simțită, îl arată pe preotul Radu ca un om cult cu vederi largi, spirit umanitar și umanitarist adânc cunoscător al Legii noastre ortodoxe, bun patriot, călăuzit de sentimente profund creștinești de luptă și jertă pentru stăpânirea răului, dăunător oamenilor și neplăcut lui Dumnezeu, cum erau asuprirea celor mulți, loviți și exploatați nemilos. El își încheie predica cu o cuprinzătoare și înălțătoare rugăciune, străbătută de duh social-creștin, românesc și umanitar. Între altele, zice: „Dumnezeule, ... privește spre poporul Tau îngenunchiat înaintea Evangheliei și a Crucii Tale... Miluiește pe tot omul care suferă... Insufletește pe acest popor care moare, ca să trăiască apăsătorii săi... Izbăvește-l de abuzul clăcii și de nemernica iobăgie pe care n-au știut-o părinții noștri... Mîngăie, Doamne, pe acest popor zdrobit de suferință... Dă tărie brațelor sale și vrăjmașii săi vor fi învinși. Varsă în pieptul său curajul, în inima sa blîndețea și în sufletul său pacea... Arată lumii că Tu ești Dumnezeu celor harnici, iar munca este singura rugăciune pe care Tu o binecuvintezi și o ascuți. Arată că Tu ești Tatăl celor orfani, sărmani și văduve... Mîngîietorul celor oropșiți, ... Noi chemăm numele Tău, ca legea noastră să fie Evanghelia Ta...”

Izvorîta din inimă sinceră și curată, predica a pătruns adânc în inima maselor revoluționare.

În fața iureșului revoluționar al poporului, Vodă Bibescu fuge din București la Brașov, apoi la turci, care reușesc să înnăbușe focul revoluției. Fruntașii ei sînt exilați, iar alții alungați din posturile avute.

Această soartă tristă a avut-o și preotul Radu Șapcă din Celei. Și el a stat 7 ani surghiunit la Muntele Athos, în Grecia și în Asia Mică la Brusa. Apoi în Bulgaria, aproape de țara și poporul său drag, la care se întoarce abia în 1956 — acum 120 de ani — greu încercat, obosit și slăbit trupește. Ocupă un post la Mănăstirea Sadova, iar de aici trece la Mănăstirea Cozia, apoi stareț la Mănăstirea Brâncoveni, unde moare în 3 iulie 1876, și unde este înmormîntat.

Așezată în zidul sfintei mănăstiri o placă de marmură arată tuturor locul unde odihnește trupul nemuritorului slujitor credincios al Bisericii strămoșești, preotul Radu Șapcă, luptător pentru libertate națională și dreptate socială.

Poporul recunoscător, a cărui soartă a împărțit-o în semn de aleasă prețuire l-a trecut în nemurire prin cîntecele sale, care îl cînta de pe cînd trăia încă în versuri ca acestea: „Să trăiască Popa Șapcă, c-a scăpat țara de clacă.”

Numele preotului Radu Șapcă rămîne pildă vie peste veacuri pentru slujitorii Bisericii strămoșești, ca unul care și-a pus sufletul și viața sa pentru popor, pentru cei împilați și exploatați, pentru cei mulți, amărîți și nedreptățiți.

El rămîne permanent în mintea și inima tuturor, model de dragoste vie, de dăruire și devotament, pe altarul Bisericii și al Patriei, iar pomenirea lui se va face cu cinste din neam în neam, ceea ce facem și noi acum la împlinirea a 100 de ani de la adormirea sa în Domnul.

O carte binevenită

„Octavian Goga în corespondență”

Intrată în librării prin grija Editurii „Minerva” (București, 1975, XXI+397 p.), cartea cu acest titlu conține reproducerea a circa 500 de scrisori ale bardului de la Rășinari către familie și prieteni, sau trimise unor personalități ca Maiorescu, Bianu, Chendi etc., precum și scrisori primite de la toți aceștia și de la mulți alții, printre care am aminti pe N. Iorga, Ady Endre, Aurel Vlaicu, I. Agârbiceanu, I. Lupaș, O. Ghibu, G. Ibrăileanu, St. O. Iosif și alte nume cu aceeași rezonanță.

Cu excepția mărturisirilor poetului făcute catedrelor de literatură română din Cluj și București, iubitorii versurilor lui Goga nu cunoșteau din sursă directă date din perioada adolescenței și tinereții lui, mai cu seamă în ceea ce privește relațiile sale cu familia și cu prietenii apropiați.

Totuși, parcurgînd volumul, cititorul găsește în scrisori destule informații privind itinerariul biografic al tînarului Goga, geneza unora din poeziile sale sau relațiile atît de strînse și de duioase dintre el și membrii familiei sale, ca și indicii asupra prototipurilor răsănărene ale unora dintre personajele poeziilor. Munca grea la traducerea din Madach a „Tragediei omului”, originea poeziilor „În calomniatores” și „Dăscălița”, fetele lui Irime Dancăș („fata popii Irime”), oierul Nicolae Muțiu de peste drum („vecinul Niculai al popii”) etc. sînt numai cîteva din datele noi pe care ni le descoperă corespondența.

În aceste scrisori se găsesc și o serie de date legate de Biserica noastră, de slujitorii ei, de Institutul Teologic din Sibiu și de însuși „Telegraful Român”. Puțini știu de pildă, că la insistențele familiei — în special ale tatălui său, preotul Iosif — poetul se gîndea ca după ce termină ultimul an de liceu să se înscrie la Teologie. Iată ce răspunde părinților într-o scrisoare din Brașov, 15. I. 1900: „Gîndesc să gat cu anul ăsta și anul viitor să mă înfund la teologie. O las ambițiunea mea veche la o parte.” Surprinzător, colegul său care va urma mai tîrziu Teologia și va deveni protopop al Săliștei și profesor la Institut (pe atunci seminar), Ion Lupaș, într-o scrisoare trimisă poetului la Rășinari în 1902 îl întreabă ce mai este cu gîndul Teologiei, sfătindu-l să nu-și asculte părinții.

Astfel de preocupări are părintele Iosif și pentru Crăciunel.

Într-o scrisoare din 14/27. III. 1901 își informează fiul că aici a fost ales preot un tînar numit Moldovan, care urma să fie sfințit după ce se însura. „A făcut întrebare pe acolo de Victoria” (sora poetului care va muri tînră, inspirîndu-i poezia „Dăscălița”). Dar mai era cineva cu o soră de măritat. Acestuia părintele Iosif adaugă în scrisoare că „i-am spus verde că acolo sau eu sau Victoria, altul nu încapă”. Se gîndea oare ca la bătrînețe să se mute în Crăciunel unde avea o sfoară de moșie? Într-o altă scrisoare pe care i-o adresează în 1900 la Brașov — unde poetul se transferase în cl. a VIII-a — îi spune: „Scrie mai des, dar cere bani mai rar”, pentru că numai salariul mamei era baza întreținerii lui și a celorlalți copii la școli, ceea ce cîștiga el „creîțărește”

ca preot de abia ajungînd pentru cheltuielile mărunte ale casei. „Tu ești fala mea — îi scrie sfinția sa — fă-mi deci bucurie prin purtarea ta în toate direcțiunile, atît în școală cît și în afara de școală și dă-mi posibilitatea ca să fiu mîndru de tine, precum am fost și pînă acum.” În altă scrisoare îi scrie că „prin Sibiu toți m-au întrebat de tine, cu deosebire secretarul Cristea (viitorul patriarh), Ivan (viitorul episcop al Clujului), protopopul Papiu...”

Este inclusă de asemenea corespondența altor viitori clerici ai Bisericii noastre cu Goga, ca Roman Ciorogaru și Lazăr Triteanu. Impresionante sînt scrisorile lui N. Ivan către poet, calde, foarte apropiate, începînd cu „Dragă Tavi”, și încheindu-se cu formula „Te sărut cu drag, al tău iubitoriu”. O scrisoare a Claudiei, sora sa, îl avertizează în 1903 să nu primească postul de redactor la „Tribuna poporului” din Arad, pentru că „tata a vorbit cu Ivan, Triteanu și alții și au zis să nu primești că-ți vor da anul viitor un stipendiu și 500 florini”. Foarte calde sînt scrisorile sorei sale Victoria, care îi scria lui „Tavi” că spre satul Pianul de Jos — unde în 1900 este numită învățătoare — a însoțit-o părintele Iosif, că la Sebeș au tras și au fost bine primiți de protopopul Median, în sat de preotul Bena și că a făcut și o excursie în Pianul de Sus, unde l-a cunoscut pe preotul Ghibu, rudă a profesorului. În legătură cu preocupările ei literare, îl informează — printre altele — că a tradus din limba germană novela „Silberschimmer” (Fire argintii) pe care „o voi și trimite zilele acestea la „Telegraful Român”. (A și apărut în nr. 35 din 28. III/10. IV. 1900, p. 137—138).

De altfel, Telegraful Român a fost încă de la apariția sa în 1853 lectura bi sau trisăptă-minală obișnuită a familiilor de preoți răsănăreni Barcianu, Bratu și apoi Goga. Paginile lui l-au orientat în primul rînd pe adolescentul Goga în problemele politice curente, în desfășurarea luptelor naționale ale românilor transilvăneni, în problemele spirituale sau culturale, în realitățile din vechea Românie, sau l-au informat asupra mișcărilor de idei și cursului evenimentelor din țară și de pretutindeni. În ziarul nostru se pot întîlni circa 25 de studii, articole comemorative sau aniversări semnate de T. Bodogae, Gh. Papuc, S. Nanu etc., poezii închinat lui (în nr. 114 din 1905 și nr. 16 din 1941), reproducerea unor poezii ale lui (Carmen, în nr. 78 din 1906), recenzii ale volumelor sale, una semnată de Ioan Slavici, cronici, note sau informații. La apariția primului volum de „Poezii” în 1905 „Telegraful Român” a fost printre primele organe de presă dacă nu chiar primul — care cu sinceritate a scris răspicat la puține zile după apariția cărții, apreciindu-le ca printre „cele mai frumoase poezii”.

Iată pentru ce, la apariția acestui volum de corespondență, „Telegraful Român” își exprimă gratitudinea pentru ostenitorii întru editarea lucrării, întrucît ea reprezintă o contribuție la lărgirea registrului înțelegerii bardului de la Rășinari.

C. Rășinaru

Prot. Simion Radu

Temeiuri ale învățaturii noastre de credință

Condițiile dobândirii mîntuirii

a) Harul dumnezeiesc

— „Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, pe noi cei ce eram morți prin greșelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos. Prin har dar sînteți mîntuiți! Și împreună cu El ne-a sculat și împreună ne-a așezat întru cele cerești, în Hristos Iisus, ca să arate în veacurile viitoare covârșitoarea bogăție a harului Său, prin bunătatea ce a avut către noi întru Hristos Iisus. Căci în har sînteți mîntuiți, prin credință, și aceasta nu e de la voi: ea este darul lui Dumnezeu; nu din fapte ca să nu se laude nimeni“ (Ef. 2, 4—9).

— „Fiindcă toți au păcătuit și sînt lipsiți de slava lui Dumnezeu; care se îndreaptă în dar, cu harul Lui, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus, pe Care Dumnezeu L-a rînduit jertfă de ispășire pentru iertarea păcatelor celor mai înainte făcute“ (Rom. 3, 23—25).

— „Prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, credem că ne vom mîntui“ (F. Ap. 15, 11).

— „El ne-a mîntuit, nu din faptele cele întru îndreptare, săvîrșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfînt, pe care L-a vărsat peste noi, din belșug, prin Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, ca îndreptîndu-ne prin harul Lui, să ne facem moștenitorii vieții celei veșnice“ (Tit 3, 5—7).

— „Unde s-a înmulțit păcatul, acolo a prisosit harul; pentru că precum a împărățit păcatul prin moarte așa și harul să împărătească prin dreptate, spre viața veșnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru“ (Rom. 5, 20—21).

— „Și din plinătatea Lui noi toți am luat și har peste har. Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos“ (Ioan 1, 16—17).

b) Credința

— „Fără credință nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu“ (Evr. 11, 6).

— „Căci atît a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică“ (Ioan 3, 16).

— „Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El să aibă viața veșnică“ (Ioan 6, 40).

— „Dar nu numai pentru aceștia (Apostoli) mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în mine, prin cuvîntul lor“ (Ioan 17, 20).

— „Oricine va chema numele Domnului se va mîntui. Dar cum vor chema numele Aceluia în care încă n-au crezut? Și cum vor crede în Acela de care n-au auzit?... Prin urmare, credința este din auzire, iar auzirea prin cuvîntul lui Hristos“ (Rom. 10, 13—17).

— „Iar auzind neamurile pămîntului, se bucurau și slăveau cuvîntul lui Dumnezeu și au crezut cîți erau rînduiți spre viața veșnică“ (F. Ap. 13, 48).

— „Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui“ (Marcu 16, 16).

— „Și celor cîți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu“ (Ioan 1, 12).

— „Dreptatea lui Dumnezeu vine prin credința în Iisus Hristos, pentru toți și peste toți cei ce cred, căci nu este deosebire“ (Rom. 3, 22).

— „Căci dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în Evanghelia lui Hristos din credință și spre credință, precum este scris: iar dreptul din credință va fi viu“ (Rom. 1, 17).

— „Căci socotim că prin credință se va îndrepta credinciosul, fără faptele legii“ (Rom. 3, 28).

c) Faptele bune

— „Și aceasta este porunca Lui, ca să credem întru numele lui Iisus Hristos și să ne iubim unul pe altul, precum ne-a dat poruncă“ (I Ioan 3, 23).

— „Ce folos, fraților, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare credința poate să-l mîntuiască? Dacă un frate sau o soră sînt goi și lipsiți de hrana cea de toate zilele și cineva dintre voi le-ar zice: Mergeți în pace! Încălziți-vă și vă saturați, dar fără să le dați cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Așa și cu credința, dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși. Dar va zice cineva: Tu ai credință, iar eu am fapte; arată-mi credința ta fără fapte și eu îți voi arăta, din faptele mele, credința mea... Precum trupul fără suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă“ (Iacob 2, 14—18, 26).

— „Pentru că a Lui făptură sîntem, zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele“ (Ef. 2, 10).

— „Căci în Hristos Iisus, nici tăierea împrejur nu poate ceva, nici netăierea împrejur, ci credința care este lucrătoare prin iubire“ (Gal. 5—6).

— „Căci Dumnezeu nu este nedrept ca să uite lucrul nostru și dragostea pe care ați arătat-o pentru numele Lui... Dorim dar, ca fiecare dintre voi să arate aceeași rîvnă, spre adevărarea nădejdi, pînă la sfîrșit“ (Evr. 6, 10—11).

— „Orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc. De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște. Nu oricine zice Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu“ (Matei 7, 21).

— „Nu vă amăgiți: nici desfrînații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomii, nici furi, nici lacomii, nici bețivii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (I Cor. 6, 9—10).

— „De aceea, frații mei iubiți, fiți tari, neclintii, sporind totdeauna în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul“ (I Cor. 15, 58).

— „Prin răbdarea voastră veți dobîndi sufletele voastre“ (Luca 21, 19).

— „Păziți-vă pe voi înșivă, ca să nu pierdeți ceea ce ați lucrat, ca să primiți plată deplină“ (II Ioan 1, 8).

— „Să nu socotești frate, că te vei mîntui numai prin credință. Căci credința fără fapte la nimic nu folosește. Auzi pe Domnul care zice: „Nu tot cel ce-mi zice mie Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu cel din ceruri.“ Asemenea auzi și pe dumnezeiescul Pavel care zice: „Pe Dumnezeu îl mărturisesc, dar cu faptele îl tăgăduiesc fiind răi și neascultători și neîncercați în nici un lucru bun“. Vezi iubitele că nu este cu putință să se mîntuiască cineva, numai cu credința fără fapte. Căci dacă s-ar mîntui numai cu credința, toți credincioșii s-ar mîntui și nu s-ar pierde nici unul dintre noi“ (Sf. Simion Nou-Teologul).

— „Tot cel ce s-a botezat după dreapta credință a primit tainic tot harul. Dar se umple de cunoștința sigură a acestui fapt, după aceea, prin lucrarea poruncilor (faptelor bune)“ (Sf. Marcu Ascetul).

— „Chiar de la Botez, după harul lui Iisus Hristos, ni s-a dăruit harul desăvîrșit al lui Dumnezeu, spre împlinirea tuturor poruncilor, dar pe urmă, tot cel ce l-a primit în chip tainic, dar nu împlinește poruncile (faptele bune), pe măsura neîmplinirii, e luat în stăpînire de păcat, care nu e al lui Adam, ci al celui ce a nesocotit poruncile, întrucît luînd puterea lucrării, nu săvîrșește lucrul“ (Sf. Marcu Ascetul).

Despre Ortodoxie

(Urmare din pag. 1)

Pe parcursul istoriei bisericești, abaterile de la dreapta credință ortodoxă fiind înfruntate de Părinții bisericești și de sinoadele ecumenice, sinodul de la Constantinopol din martie 843, considerîndu-se sesiune de completare a sinodului VII ecumenic din 787, a decis, la 11 martie 843, ca prima Duminică din Postul Sf. Paști să fie denumită „Duminică Ortodoxiei“ și în acea zi să se prăznuiască biruința Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor care au tulburat viața Bisericii Mîntuitorului, începînd cu Simon Magul, peste vechii antitrinitari și gnostici și peste arianism, nestorianism, monofizitism și monotelitism pînă la iconoclastism.

În acest sens predica din Duminică Ortodoxiei era apreciată în întreaga Biserică ortodoxă-catolică a Răsăritului, după cum se afirmă de exemplu în cuvîntarea patriarhului ecumenic Mihail Cerulariu de la mijlocul secolului al XI-lea și mai tîrziu în cuvîntările viitorului patriarh alexandrin și apoi ecumenic Ciril Lucaris, de la începutul secolului al XVII-lea.

Cum în Ortodoxie Biserica Mîntuitorului nu este o instituție feudală, ci un organism religios haric, pentru credincioși, adevărata mîrire religioasă este trăită aievea. Despre aceasta aduce confirmare: „Mărturisirea de credință ortodoxă“ a mitropolitului Petru Movilă de la Kiev, român de origine din Moldova voievodală; ea a fost verificată la sinodul de la Iași din 1642 și apoi recomandată spre generalizare în întreaga Biserică ortodoxă de către patriarhul ecumenic Partenie I de la Constantinopol, în 1643. A fost însușită de Bisericile Ortodoxe locale în mod succesiv prin consimțămînt, drept carte simbolică a Ortodoxiei, rezemîndu-se pe Acrivia Sf. Ioan Damaschinul. În limba română a apărut în 1691.

prof. M. Șesan

Ucenicii Domnului Hristos

(Urmare din pag. 2)

fără să fie, în același timp, ucenic al Lui. E destul să ne amintim de afirmația Sf. Evanghelist Luca, că „în Antiohia, înțîia oară, ucenicii s-au numit creștini“ (F. Ap. 11, 26), ca să putem avea încredințarea că fără a fi cineva într-un anumit fel ucenic al lui Hristos nu poate fi nici creștin adevărat că semnul creștinătății este ucenicia față de Hristos. Cine zice „creștin“, zice „ucenic“ al lui Hristos. Cine zice „creștin“ zice credincios că caută îndrumarea Domnului Hristos, o primește și o urmează. Cine zice „creștin“, zice împlinitor al cuvîntului Mîntuitorului, credincios liber și plin de dragoste față de Dumnezeu și față de aproapele. În acest înțeles, ucenicia față de Mîntuitorul este veșnică, este cu putință în toate vremurile și în toate locurile, este cu putință și trebuie să fie o realitate și pentru noi. Fără a fi ucenici ai lui Hristos, nu putem fi „ai Lui“, deci nu putem fi nici creștini. Dovada creștinătății noastre este, în bună măsură, ucenicia noastră față de Domnul Hristos.

Să ne cercetăm pe noi înșine, ca să cunoaștem starea noastră. Să vedem dacă sîntem ucenici ai Domnului Hristos, asemenea cu cei ce s-au lăsat îndrumați de Mîntuitorul; dacă sîntem împlinitori ai cuvîntului veșnic al Lui. Să ne cercetăm dacă am ajuns la cunoștința adevărului și la libertatea care vine din adevăr, și mai ales dacă avem dragoste în noi. Dacă, din darul lui Dumnezeu, vom vedea în noi semnele uceniciei adevărate să avem încredințarea că, la vreme potrivită, ne vom putea bucura și noi de Fiul lui Dumnezeu, care, venind în mijlocul nostru, ne dă pacea Sa, și vom vedea mărirea Lui, așa cum au văzut-o toți adevărații ucenici ai Domnului de totdeauna.

Ierod. T. Părăianu

Diac. Conf. Dr. Ioan I. Ică